

— Nauja gal ne tik tai, kad
šiandienybė išprausta į seno-
sius laikus, bet ir tai, kad šiame
romane viskas pasakojama pir-
mu asmeniu. Ir tai pasakoją septyniasdešimt metų žmogus. Į to-
kiu amžiaus asmenį įsigyventi,
esant žymiai jaunesniam, nėra
visai lengva. Antra, pats pasa-

(Nukelta į 2 psl.)

Su Vaclovu Ratu atsisveikinant

(1910.II.25--1973.I.4)

Naujieji 1973 metai. Sausio 5. Telefoninės, Draugų linkėjimai bute ir telefoniniai sveikinimai. Vakaras, kuris būdavo vienas iš nuotaikingiausių metuose. Dešimta valanda. Telefono skambutis. Visuomet draugiškas Adolfo Valeškos žodis šį kartą pranešė labai liūdną žinią: Vaclovas Ratas mirė vakar Australijoje. Tai buvo susimąstymą kelianti žinia iš Chicago.

Tolimoje Australijos žemėje naujas kapas. Ilgesnį laiką sirgusio dailininko Vaclovo Rataiskio Rato kūryba nelauktai ir per anksti buvo nutraukta. Lietuvių dailė, ypač grafikoje, neteko kartinio akmens Rato asmenyje. Ne be to, kad tolimosios Australijos dailės gyvenime rasis spraga. Reikšminga buvo Vaclovo Rato kūryba ir pasaulinės grafikos apimtini.

Rato kūryba, pradėta 1935 m., medžio raiznio technikoje buvo tęsiama ir Vokietijoje iki

1949 metų, kada dailininkas persikėlė į Australiją. Dabar Ratas įsisavino linoleumo, metalo ir monotipo technikas. Jo darbų formatai labai padidėjo. Nežiūrint to, pagrindinis Rato kūrybinis charakteris liko savas ir vientisas.

Mėno kūriniai, kurie taip plačiai pasiskleidė po kontinentus, ilgai išlaikys Vaclovą Ratą, kaip kūrėją, gyvą ir savitą su taip svarbiu stilistiniu rūpesčiu jo kūrybinio proceso metu.

Ypatingai Rato mirtis paliečia lietuvių grafiką, grafikoje dirbančius lietuvius dailininkus, jo artimiausius draugus ir visus lietuviškąją kultūrą besisielojančiuosius.

Vaclovui Ratui mirus, liūdesyje liko ir saujėlė bendros idėjos liudininkų. Yra jų ir tėvynėje: ar tai 1935 metų Kauno meno mokyklos laidos grafikos skyriaus, ar "Formos" kolektyvo draugų tarpe.

Telesforas Valius

Vaclovas Ratas

Pokalbis su laureatu Aloyzu Baronu

(Atkelta iš 1 psl.)

kojimo laikotarpis yra trumpas, sugrįžimų atgal yra daugiau negu šiek tiek kompozicinių atžvilgių panašiume mano romane "Trečiojo motery". Iš kitos pusės, gal šioje mano knygoje viskas pasakojama dar paprasčiau, negu kitose.

— Kaip žinome, visi ligšioliniai Jūsų romanai buvo vis labiau rimtų problemų labai rimtas sprendimas. Tačiau juk esate ir puikus šmaikščios humoristinės plunksnos valdytojas — dr. S. Aliūnas. O mums šiuo metu taip labai trūksta gero humoristinio romano, kuris išvyskų mūsų čionykštį pasibuvojimą jamintų taip, kaip Servantesas savąją aplinką ir savąjį amžių, o su juo kartu ir žmogiškąją didybę bei menkystę aplamai. Išeivijos kloduose tam medžiagos, atrodo, nors su vežimu vežk. Ar neima kartais humoristinio romano — satyros pagunda? O tuo labai norėtume Jūsų plunksną sugundyti.

— Parašyti apie išeivijos Don Kichotą ir Sančą Pančą mane jau gundė dr. Jonas Grinius. Kadangi rašau linksmas aktualijas poezija ir proza, daug kas skatino parašyti ir linksmą ro-

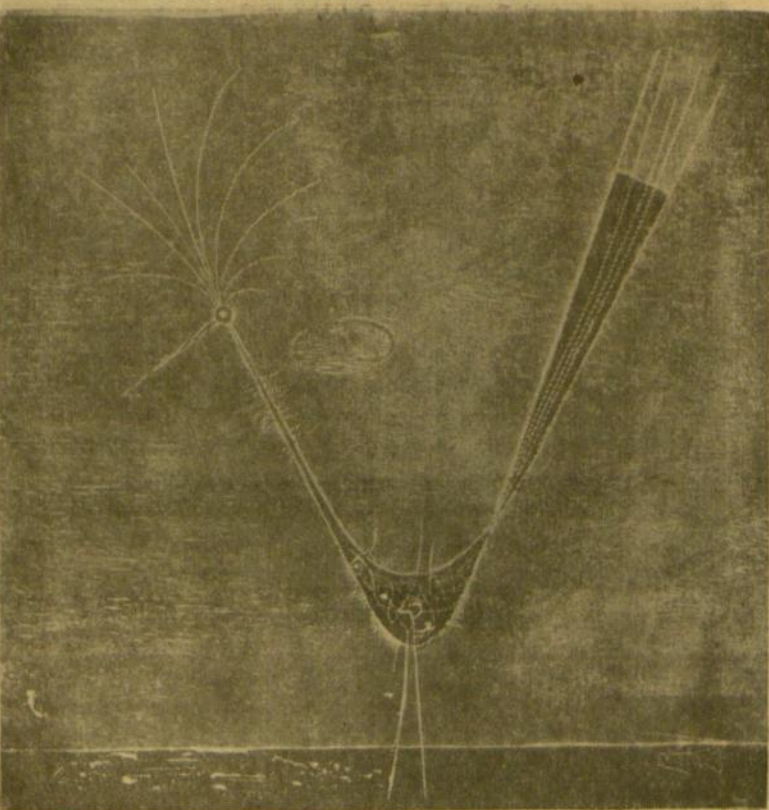
maną, kuris čia gali daugiau atskleisti ir pavaizduoti negu rimti kūriniai. Į didesnį kūrinių linksmai būtų galima sudėti mūsų didieji ir tariamai didieji, mūsų mažieji ir tariamai mažieji pasiekimai bei laimėjimai. Tik visam tam trūksta laiko. Bet iš kitos pusės, kam jo čia netrūksta, nors labiausiai trūksta tiems, kurie nieko neveikia.

— Pabaigai klausimas: kaip jaučiatės, gavęs premiją. Taip pat, kaip jaučiatės, kai jūsų knygų vertimus nebloggerio vertino amerikiečiai ir broliai latviai?

— Nereikia verkti pametus ir juoktis radus. Premijos neapsprendžia literatūros, bet sujūrina literatūrinis vandenys, jos sudomina skaitytoją ir kitomis knygomis, taip pat premija yra jau šioks toks geresnis honoraras, ji palengvina ir knygos išleidimą.

Kai mačiau savo knygų aptarimus amerikiečių ir kitų tautų spaudoje, kai matau savo angliškąs knygas amerikiečių bibliotekose, malonu, kad visur pažymėta, jog esu lietuvis ir kaip toks padėdū garsinti savo tėvynę, jos kultūrą. Gi šiaip, maloniausia savo lietuviškame kieme.

Pokalbį čia baigus, mūsų literatūros bičiuliams tenka priminti, kad dvidešimt antroji "Draugo" literatūros šventė — premijos Aloyzui Baronui įteikimas ir so.istų G. Capkauskienės ir K. Jakučio koncertas įvyks š. m. kovo 4 d. Marijos aukštesniosios mokyklos auditorijoje. Tikimasi, kad iškilinėje jau bus galima įsigyti ir konkursą laimėjusią knygą. O prieš tai dar "Draugo" kultūrinio priedo atkarpoje mėginsime supažindinti skaitytojus su premijuotojo romano ištrauka.

Vaclovas Ratas

Plunksnuotis (spalvotas medžio raiziny)

Vaclovas Ratas

Iš ciklo "Jūratė ir Kastytis" (medžio raiz.)

Vaclovas Ratas

Iš ciklo "Jūratė ir Kastytis" (medžio raiz.)

Kertinė paraštė

(Atkelta iš 1 psl.)

moksle įspaudžiami pėdsakai vis dėlto nėra kartinis akmuo visos čia mūsų buvimo prasmės. Tik paprastai visada lengviau pamatoma tai, kas darosi ant stogo, negu tai, kas guli pamatuose.

Sitokiame įvykių ir dėmesio susiklostyme ir siūlytume šiais 1973 metais atsiplėsti nuo masiškų šokių ir kongreso išpučių, o spustelti kultūrinės jėgos ir akcentuoti individualios kūrybos, o ypač įvairiausios liuanistikos reikšmę, sukaupiant visuomenės dėmesį ir turimus išteklius dar sėkmingesniai prasiveržimui šiame sektoriuje. 1973 metais turėtume užtikrinti Encyclopedia Lituanica šviesią ateitį, turėtume pakelti grožinės literatūros bei mokslo leidinių tiražą. 1973-tieji turėtų būti mūsų kultūrinio atgimimo ir mūsų kultūrinio susikonsolidavimo metai, kuriuose visuomenė žinotų, jog jai vien tik masinių parengimų neužtenka, o mūsų kultūrininkas — akademikas, kūrėjas jaustų jį palaikančios ir jo reikalingos visuomenės stiprų užnugarį.

Kad patys mokslo ir kūrybos srities žmonės nemiega ir ypač šiais metais žada stipriai pajudėti, rodo ir ateinantį rudenį Chicagoje planuojamas antrasis mokslo ir kūrybos simpoziumas bei Lituanistikos instituto suvažiavimas. Tą patį liudija ir bendromis baltiečių pastangomis (Association for Advancement of Baltic Studies, Inc) rengiama

SUKILĖLIO-KULTŪRININKO MIRTIES ASTUONIASDE-SIMTMETIS

Lietuvos laisvės kovų istorijoje pasiliks žymus vardas Jokūbo Geistaro, mirusiojo Varšuvoje 18-92 m. lapkr. 15 d. Taigi neseniai buvo 80 m. sukaktis nuo jo mirties. Sukilmo organizatoriaus Sierakausko paragintas, būdamas teisiu studentu Petrapilio universitete, Geistas įsijungė į laisvės kovotojus. Lietuvoje organizavo slaptas skaityklas, rėmė vysk. Valančiaus blaivybės pastangas, dalyvavo žemės reformos Lietuvoje paruošime. Prasidėjus 1863 sukilimui buvo Lietuvos slaptosios dešiniųjų vyriausybės pirmininkas, 1863—65m. laikomas kalėjime, nuteistas 12m. ištėrimui, gyveno Sibire. 1872m. grįžo į Suvalkus, o už metų apsigyveno Varšuvoje. Yra parašęs daugelį leidinių lenkų kalba, jų tarpe: Lietuvio balsas (1877), Lietuva iki Liublino unijos (1878), Išky-la į Nevėžio apylinkes (1879), Lietuva prieš 1863 m., Keletas Kosciuškos laiškų ir jo testamentas, du jo atsiminimų tomai išspausdinti Vilniuje (1913). Savo kai kuriuos leidinius pasirašinėdavo slapyvardžiu Litvin (lietuvis). Mirė turėdamas 65 m. amžiaus.

REZID. TEL. 239-4643
DR. K. G. BALUKAS
Akademika ir motery ligos
Ginekologinė chirurgija
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma likonius pagal susitarimą, jei neatsiliepia, skambinti 374-8012

DR. ANNA BALIUNAS
KIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLIO LIGOS
Pritaiko akinius
2858 West 63rd Street
Kasdien 10-12 val. ir 7-9 šeštadienis 10-11 val. Trečiadienį ligoninėje priima susitarimu
Ofiso telefonas PR 8-2229
Rez. telef. WALBROOK 5-5074

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 63-dos ir California
Pirmad., antr., ketvirt., nuo 2 val. 7-30 val. vakaro
Šeštad. nuo 2 iki 3:30 val.
Trečiad. ir penktad. uždaryta
Ofiso telef. 476-4042
Resid. tel. WALBROOK 5-3048

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Šeštadienis 12 iki 4 val. popiet.

Tel. RELIANCE 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val. pirm., antr., ketvirt., ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. Šeštad. 12-3 val. p. p. ir trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 7 v. popiet. Trečiad. ir šeštad. nuo 10 v. ryto iki 1 v. popiet.
Ofiso telef. RE 7-1168
Resid. telef. — 239-2919

Perskaite "Draugą", duokite kitiems pasiskaityti.

baltai, bet ir kitų tautų šios srities mokslininkai iš įvairių Europos, Amerikos ir Kanados universitetų. Mokslinį savo žvilgsnį į liuanistiką ir aplamai į baltistiką šiais metais pabrėžtinai kreipia ir vokiečiai akademikai. Po minėtos konferencijos Švedijoje visa eilė Vokietijos universitetų šiemet organizuoja simpoziumus bei seminarus baltų istorijos ir baltų kultūros temomis.

Taigi, kai net kiti tiek dėmesio skiria mums mokslo ir kūrybos srityje, pajudėkime čia dar labiau ir mes patys. Atžymėkime šiuos 1973 metus kultūros ženklu.

k. brd.

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ CHIRURGIJA
Tel. — 695-0533
FOX VALLEY MEDICAL CENTER
860 Summit Street
Routo 58 — Elgin Illinois
Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2223

DR. PETER Y. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1 iki 7 popiet.
antr., penkt. 1-5 treč. ir 4et. tik susitarus

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė

DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. GR 6-3460
Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penktad. 10-4, šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8-6960

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. Tel. — GI 8-0873

DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti: MI 8-0001

Tel. — BE 3-5893

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akijų Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-2220

Namų — rezid. — Prospect 8-9081

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antr., ketvirtad. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7273

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Visi telefonai 652-1381

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Tel. ofiso ir buto OLYMPIC 2-4155

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Šeštadienis 12 iki 4 val. popiet.

Tel. RELIANCE 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val. pirm., antr., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. Šeštad. 12-3 val. p. p. ir trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 7 v. popiet. Trečiad. ir šeštad. nuo 10 v. ryto iki 1 v. popiet.
Ofiso telef. RE 7-1168
Resid. telef. — 239-2919

DR. NINA KRAUGEL
KRIAUGELIŲ LIGŲ
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGŲ
6132 S. Kedzie Ave.
Tel. WA 5-2670, neatsiliepia skambinti 471-0225. Valandos pagal susitarimą.

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71st ir Campbell Ave. kampas)
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 3 val. popiet. iki 7 val. vak. Ketvirtad. ir šeštad. nuo 9 v. ryto iki 11 val. ryto. Tik susitarus.

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Tel. Ofiso PR 6-7800 Namų 925-7097
Valandos tik pagal susitarimą. Trečiadieniais uždaryta

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslių ir Prostato CHIRURGIJA
2656 West 63rd Street
Val. antr., nuo 1 - 4 popiet. ir ketvirtad. nuo 5 - 7 vakare
Ofiso tel. 776-2880; rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELIANCE 5-4410
Rez. GTOVEHILL 6-0617
Valandos: pirm., ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 val. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
TEL. — 925-8296
Valandos: 2-8 v. v. penktad. 10-11 ryto 2-8 val. vak. Šeštad. 1 iki 4 v. vak. Treč. ir sekmad. uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir motery ligos
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROSPECT 8-1223.
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195

DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad. 2-4 ir 6-8. Treč. ir šeštad. uždaryta

Tel. PROSPECT 6-9400

DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val.: pirm., antrad., ketv. 6-8 val. vak., penktad. ir šeštad. 2-4 popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446

DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Ofiso tel. 767-2141. Namų 636-4850
Val. pirm., antr., ketv. 2-5 ir 6-8. penktad. 2-6. Šešt. pagal susitarimą.

PLATINKITE 'DRAUGĄ'

Pasinaudokite Oranžo 'Classified' skyriumi

Kur gyvens ateities žmogus?

Šiandien pasaulio spaudoje nemažai rašoma, kad Arizonoje jau kuris laikas intensyviai studijuojama būsimoji žmonijos architektūra. Čia yra vykdomi du projektai, kurie kiekvienas savaip nori sukurti būsimam žmogui gyvenamąją aplinką.

Vienas iš jų yra Paolo Soleri statomas cemento ir geležies pastatas dykumoje, kurio tikslas yra apgyvendinti 3000 žmonių. Jis nori būti prototipu būsimos gigantiškos miesto struktūros. Architektas tikisi, kad jis šia savo kūtyba ras atsakymą toms problemoms, prieš kurias šiandien yra atsistosios miestai.

Šalia to čia veikia kita architektų grupė, kuri gyvena architektų F.L. Wright pasistatytuose sau ir savo mokiniams namuose šalia Scottsdale. Šios grupės vadovas yra Swaback. Pagrindinis jų projektas šiuo metu yra suprojektuoti 5,800 dol. kainuojantį judomą namą, kuriame žmogus jaustųsi gyvenęs labiau gamtos aplinkoje. Šis projektas bus rinkoje už kelių savaitių. Jis savo į laivą panašiu frontonu ir langais nuo lubų iki grindų tikisi pakeisti visiems laikams judamo namo pobūdį. Swaback kartu su Natalija Keller dirba prie projekto, kuris turėtų įkvėpti ir būsimus pastovaus namo statytojus Amerikoje.

Šios dvi architektų grupės turi visai skirtingus priėjimus prie tos pačios žmogaus aplinkos problemos. N. Keller ir Swaback yra labai nusiteikę išsaugoti ir gerinti esamą aplinką. Paolo Soleri tuo tarpu siūlo radikalesnį sprendimą. Jis yra išsivertęs nuolatinio didmiesčio išsiliejimo į periferijas. Dėl to jis nori sukurti naują miestą civilizaciją, statydamas "Arcologies". Šis žodis yra sudėtas iš dviejų jam artimų žodžių: architektūra ir ekologija. Jis nori sutelkti šimtus tūkstančių žmonių į gigantiškas, aukštyn kylančias ir įvairiems tikslams tarnaujančias miestiškas struktūras. Jose žmonės galės gyventi, dirbti ir žaisti, šalia miesto esančią laukinę gamtą jis nori palikti natūralioje būklėje, kuria

miesto žmonės galėtų naudotis kooperatyviniu būdu.

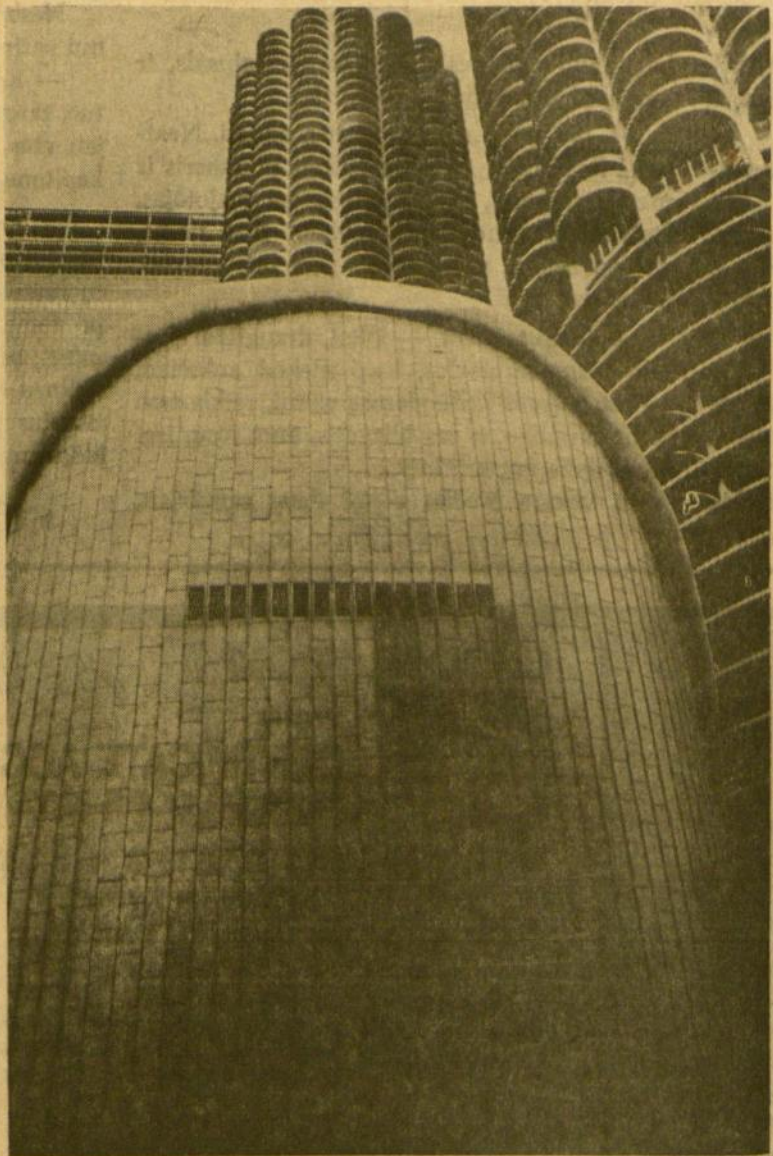
Wrighto grupė, kurį yra gavusi Taliesin vardą, konstruoja pastatus, labiau prisitaikdami prie gamtinės aplinkos. Jie tęsia toliau arch. Wrighto organinės architektūros idėją. Taliesin yra Welsh kalbos žodis, kuris reiškia šviesus skruostas. Jie nori rasti sprendimus labiausiai konversinems aplinkos problemoms, būtent: judantiems namams ir dirbtuvėms. Jie yra pasirengę mestis į masinę produkciją.

Šios abi grupės nėra laisvos nuo priekaištų, kurių jos susilaukia architektų tarpe. Soleri yra kritikuojamas, turint mintį, kad jo projektai yra gražūs

piešinyje, bet niekada nesusilauks praktiško pritaikymo. Taliesin grupė yra kritikuojama dėl to, kad jie dirba greičiau dekoratyvinį darbą, negu sprendžia gyvenimo problemas.

Nepaisant šios kritikos, Soleri savo 800 akrų plote stato savo miestą, nespecialistų ir studentų padedamas. Jo darbininkai gauna 300 dol. už šešias darbo savaites. Jie yra pastatę du pastatus, kurie yra būsimos "arcologie" dalis. Daug kasimo darbų, vadovaujant gerai pamokamiems architektams, buvo atlikta rankomis. Tik neseniai jie įsigijo vieną kraną ir keletą buldozerių. Pas-

(Nukelta į 5 pusl.)

Modernioji Chicago

Nuotrauka Aldonos Zailskaitės

Juozas Kėkštis

VILNIAUS VERBOS

Aldonai L.

Sostinc mano,
ne vaiva tu būvai amžių tēkmėj,
tad ne vaitulio simbolis tavo
sodų ir stogų margumas,
visom laimės spalvom
dainuojantis padbesiuose.

Laumių rankomis prievilnio pievose
rinktas ir pirtas
gimtųjų laukų stebuklas.

Verbos,
mergaitės grakščiausios,
marginkit žvilgsnį,
širdį kerėkit,
gesinkite gėlę.

Draugai,
leiskime tik
ne šimtui jų,
o tūkstančiams ir milijonams
žydėti
ir skambėti visom spalvom!

XL A. PALEONTOLOGIJA

Paleozoologui toks laimikis
tik kartą į milijoną
metų. Štai guli
tiranozaurų šonkaulis
iš XX amžiaus. Vaizduotė
lengvai rekonstravo
visą gyvūną.

Šonkaulis prie šonkaulio,
dantis prie danties,
išėjo net smukis, prie smukio
krūva knygų
su apšvilusiais lapais:
matyt tai,
ko nespėjo suėsti
ugnies liežuviai,
jis pats mėgino praryti.
Nespėjo. O gal, paprasčiausiai,
negebėjo suvirškinti.
Užspringo ir gailiai nudvėsė
vargšelis tiranozauras.

IESKANT PAVADINIMO

Kaip pavadinti
žodžiais neišsakomą skausmą
Kaip užgesinti
pavojaus neišreiktą skausmą?
Kurlink nukreipti žingsnius,
kai nelemti smūgiai tamsos

Kelių sutaršo ir akmeninis dangus
nelyginant smėlis subyra trapus?

O vis artyn, artyn žengia
pažulmus skardis
nakties nelaimių...
Žmogus gi jų fone stovi bevardis.

Taip sunku jam viską įsiminti!
Kai nevalia vyno vynu
duonos duona,
kelmo kelmu vadinti.

VASAROS PABAIGA

Taip žmonės ėmė
ir uoliai sugriovė
debesų pakilimą.
O buvo didelė šventė,
saulė ir Hosanna
in excelsis:
dangaus ir žemės garbė. Dabar
mūsų žvilgsniuos bėdas ir dumblas.
Žmonės sugriovė dangaus pakilimą
savo akyse

Taip turim eiti keliu, kurs kalba
tik drėgnė ir miglų. Valkatų duobės
prie kelio degėsių ir sapnų griaučiai.

Ar ištarsime žodį, kuris
bus akmuo ir ugnis, gesinanti naktį?

Naktie.
tu mums duona ir vynos būsi,
nelemtas skausmas žmonių,
kurie, šventę praradę, ieškojo savęs
ir čia,
kur viskas atrodė kaip pavasario metas,
mums baigėsi vasara.

(Iš Lenkijos lietuvių mokslo ir kultūros mėnraščio
"Varsnos" 1972. IX - X, Nr. 9 — 10)

Sąskaita

R. Spalis

Oxfordo gatvė savo metu buvo garsi mieste. Grakštūs senoviški namai, vešlūs sodai, paslėpti už mūro tvorų, įžiūrėti tik pro aukštus, ornamentais išrašytus vartus, puošė ją.

Anksčiau uniformuotas žaliuokas sėdėjo mažame bokšto pavidome pastatėlyje, saugodamas, kad gatvės nepasiskverbtų koks nepageidaujamas pašalaitis. Tačiau po karo vietovė nuskrudė, sargybinio bokštelis išužstėto, apgriuvo, vietoje išdidžio triuškinio dvejetuko siuvo automobiliai ir tai, o gėda, vairuojami pačių rezidentų. Bet gatvės gyventojai mėgino išlaikyti savo išdidumą, nenorėjo matyti besikeičiančio pasaulio veido, laikėsi įsikibę savo praeities, nors neturėjo jau pakankamai turto nė įtakos.

Buvęs kolonijų administratorius tik grįžo su žmona ir sūnaus šeima namo po atostogų ir patogiai išsitiesęs fotelyje, siekė laikraščio, kai iš viršaus pasigirdo sielvartinas žmonos balsas.

— Džordž, Džordž!

— Kad tave dievait! — nusigando pašokdamas vyras, manydamas, kad prakiuręs stogas aptvindė miegamuosius, ar kad vagys išnešė brangenybių likučius.

Be kvapo užšokęs laiptais, atsidūrė prie žmonos, kuri spoksojo pro langą į kaimyno kiemą. Vyras nuleido ten žvilgsnį ir po valandėlės mirtinos tylos, pro sukastus dantis prasiskvėbė.

— Šunsnukis Wilkinson! Parduoti tokiame!

Namo užpakalinis kiemas buvo prikrautas visokių vamzdžių, prigrūstas gelžgaliu, senų vonių, radiatorių ir kitokių panašių papuošalų. Viduryje stovėjo sunkvežimis, ant kurio buvo išmargintas užrašas. Plumber supranta, bet pavarė, kad jį šimtai! Ir cz ir sz maišėsi ir viduryje w ir vėl ek.

— Su... su... u... ke, — mėgino tarti, bet juto, kad lūžta liežuvis.

— Džordž, turi kreiptis į teismą, turi išmesti šitą iš mūsų gatvės.

— Šunsnukis Wilkinson, šunsnukis Wilkinson, — kartojo neatsigaudamas vyras, pamiršęs savo laikraštį, — teismas nepadės. Jei jis legaliai pateko į mūsų kraštą, namus gali pirkti kur nori.

— Ką darysime, Džordž? Ką pažįstami, giminės galvos?

— Šunsnukis Wilkinson dabar kvatoja, galvodamas apie mūsų veidus.

— Tai biauurs pokštas iš jo pusės. Namų

vertė gerokai sumažėjo.

Zinia prislėgė šeima daugiau negu kriketo pralaimėjimas Vakarų Indijai. Per dvi savaites gulė ir kėlė, jausdami ištikusią nelaimę. Vienintelė paguoda buvo, kad ir likusieji gatvėje nebuvo patenkinti įsibrovėliais. Susitikę aimanavo dėl vietos gadinimo, atpigimo. Tik, žinoma, kiti nebuvo kaimynai, nesijuto taip blogai.

Tačiau gyvenimas plaukė savo keliu, kasdienybė užnešdama dulkelėmis, aplygindama aštrumus. Ir vieną vakarą administratorius, atėjęs vėliau iš klubo, rado sunerimusią žmoną, kuri kartą ir kitą žvilgtelėjusi į vyrą pagaliau prisivertė.

— Džordž, Su... su... u... ky buvo, pataisė kraną virtuvėje.

— Šitas! — kryptelėjo į moterį lyg įgeltas.

— Matai, Džordž, jei laukčiau ilgiau, vanduo užlietų visą virtuvę.

— Rūsy reikėjo užsukti kraną.

— Žinai, kranas surūdijęs. Jo kaip reikiant neužsukti. Vis tiek teka vanduo. Turėjau skubėti. Pamačiau jį moterį kieme ir užkalbinau pro langą. Ji tuojaus paskambino vyrui, ir po minutės jis buvo pas mus.

Vyras tylėjo, kiek atlyžęs dėl parodytos pagarbos, skubėjimo.

— Džordž!

— Kas?

— Jis pataisė už dyką.

— Kaip tai?

— Paklausiau kiek reikia sumokėti, o jis tik numojo ranka, girdi, tarp kaimynų nėra ko skubintis.

Vyras ir žmona kurį laiką žiūrėjo vienas į kitą, ir praktiškos mintys siuvo tarp jų lyg elektros srovė.

— Hm, — numykė buvęs administratorius, svarstydamas padėtį. Plumber jaučiasi nepageidaujamas gatvėje ir stengiasi įtikti. Po metų, apsispratus, nesijus toks drovus ir pataikaujas. Tektų kalti geležį, kol ji karšta.

— Džordž, rūsių vamzdžiai netvarkoje, — lyg atspėdama vyrą mintį pasiskubino moteris.

— Ne tik rūsių, bet ir vonios, visa šildymo sistema šlubuoja. Jei kada prie progos tu vėl užmėsi akį į jų kiemą, pasakyk, kad norėčiau šnektelti su tuo Su... Su... u... ke.

Supratusi, žmona linktelėjo ir išnyko koridoriuje.

Jau kitą vakarą nedrąsus pasibeldimas į virtuvės duris pranešė šeimai apie nuolankaus kaimyno atvykimą.

Jis šypsojosi visu savo veidu ir maigė kepurę. Kelnes dėvėjo darbinės, bet švarkelis švarus, matyt, tik pakeistas. Rodėsi, kad kaimynas rado kompromisą. Norėjo lyg išreikšti pagarbą šeimnininkui, kartu nenorėjo prarasti ir savo veido.

Šeimnininkas valandėlei suabejojo. Kalbėtis čia pat virtuvėje ar vesti į savo didingą saloną. Praktiškų minčių veikiamas, nurodė giliau, tačiau savo nepasitenkinimui greit pastebėjo, kad svečias ne tiek vedžioja akimis po rūstų senų baldų apstatymą, ne tiek kreipia dėmesio į uniformuotus portretus ant sienų, kiek jo žvilgsnis šokinėja po jau gerokai nuplikusį kilimą, nušiučiusias, metų išblukintas užuolaidas ir svečio platus šypsnis nuo to lyg ir pilnėjo.

Šeimnininkas pagal įprotį norėtų pasiūlyti viski su soda, bet susilalkė. Ir vėliau galės tai padaryti, kai paaiškės tolimesnė santykių raida. Pasodinę svečią priešais, pradėjo iš tolo.

— Turėdamas čia pašonėje... — nepajė-

gė ištarti kaimyną, — specialistą, nutariau sužinoti jūsų nuomonę. Kai kurie mažmožiai čia reikalauja dėmesio.

— Ha, sir, tai nėra mažmožiai. Visus vamzdžius, visą sistemą reikia keisti. Tai, ką aš radau savo namuose, tas pats ir čia. Dabar tvirtai geresnę sistemą turi, negu šitie seni namai. Nuo pat vandentekio atsiradimo čia nieko nebuvo patobulinta.

— Jei ir nebuvo patobulinta, tai tik todėl, kad viskas puikiai veikia.

— Stebėtina. Jei kažkaip ir laikosi, tai daugiau iš įpročio, negu iš pajėgumo. Žinoma, jūsų rūsy šlapia, nes ten žiemą vasarą varva vanduo nuo surūdijusių, susidėvėjusių kranų. Vamzdžiai nuo metų tiek nudilę, kad garsėnis subildėjimas gatvėje, ar sunkesnis sunkvežimis gali užtvindinti rūsius. Nekalbū jau apie kambarius. O dėl šilto vandens sistemos, esu tikras, kad ji tik drungna, kad nešat pilnius virinto vandens puodus iš virtuvės. Gaila, kad nebuvo, parodyčiau kaip atrodė išmesti vamzdžiai iš mano namo. Bijotumėt miegoti namuose.

— Wilkinson, kuris pardavė jums namą, turėjo jį parduoti, nes pas jį, vienintelį gatvėje, niekas niekad nebuvo tvarkoje. Reikia tik pagirti jo pasirinkimą. Pardavė tam, kuris pats moka pasitaisyti, — pridėjo su lengva ironija, — aš, tuo tarpu, nesirengiu parduoti. Man reiktų tik kai kurių mažų patalsimų, pakeitimų. Jei jūs, specialistas, pasakysite, kad viską reikia keisti, tai iš anksto pasakau — ne.

— Ne tiek daug kainuos.

— Man ne kaina svarbi, bet nepatogumas šeimnininkei.

— O tai, tai suprantu. Na, aš pažūrėsiu. Dar rytoj, metęs darbą pas burmistrą (mes

(Nukelta į 4 psl.)

Sąskaita

(Atkelta iš 3 pusl.)

geri draugai su juo, jis ne snobas), pažiūrėsiu ką galima padaryti.

— Raštu pateiktį savo nuomonę ir kainą.

— Na, na mies kaimynai, — svečias plačiai šyptelėjo, išskėsdamas rankas ir su vos juntama užgauto žmogaus intonacija pridėjo — ir esu tikras, būsim geri kaimynai, Neabejoju būsit patenkintas ir mano darbu ir... — stabtelėjo vėl rūšiai suraukęs veidą, — ir mano sąskaita.

Šeiminkas nenorėjo daugiau spausti svečio, matyt, gerą intenciją reikėjo įvertinti, ir jis pasiūlė išgerti.

Kalba pasisuko į vietos įvykius, žmones. Svečias veik vienas ir tekalbėjo. Pasirodo, jis turįs dvi krautuves, smėdą penkis vyrus, turįs vieną hilmaną, vieną lengvą sunkvežimėlį ir vieną trijų tonų.

— Mano sūnus B klasėje, bet geriau gyvens, negu baigę universitetus.

— Ir puspročiui kartais pasiseka, — veržėsi atsakyti, bet, prisiminęs savo vamzdžius, prisiversdamas susilaikė ir tik numykė, negalįs paaiškinti šio kuriozo.

— Laikai dabar kiti, nėra vietos snobams, — tęsė svečias, — žiūrėkit, lordai plačiai atidaro rūmų duris visokio svieto perėjūnams, o patys užlenda kur į rūmų užkampį ir kenčia už tą sidabrinę monetą. Toji sidabrinė moneta dabar viskas. Ir lordas negali nuimti akių nuo jos. Ar aš neteisybę kalbu?

— Ar tik jis ne į mane taiko? — baisus įtarimas sukrėtė administratorių, — ar jis visiškai kvailys, ar gudročius, mėginąs pasityčioti iš manęs? — Nerodydamas nuotaikos, ramiai papriestaravo.

— Zodis snobas lengvai ištariamasis, bet ar tik lordas, neišgalis sumokėti mokesčių, gali būti pavadintas tuo vardu, ar kiekvienas pilietis, pavyzdžiui, kad ir jūs, pirkes namus šitoje gatvėje, kuri, atvirai kalbant tarp mūsų, vargu ar jums padeda. Be mūsų kelių, niekas nemato tos jūsų iškabintos lentelės čia.

— Ha, ha ha! Tai gerai pasakyta. Labai gerai. Aš, B klasės mokinio tėvas. Jeigu karaliaus rūmuose ir nuošalioje karčiamoje būtų pardavinėjamas alus, tai aš patikrinčiau, kur man arčiau. Suprantat mano filosofiją?

— Puikiausiai.

— Pirkau šį namą — gerai. Pasitaikys kitas geresnis, šį parduosiu ar išnuomosiu. Aš judrus, nemėgstu stovinio vandens. Aš susitinku su žmonėmis. Kartais aš jiems gerą padarau, kartais jie man. Štai ir burmistras. Jei aš paprašyčiau jo kurios paslaugos — jis niekad neatsisakytų. Bet aš išgeriu ir su darbininku ir su amatininku, neatsisakysiu ir su lordu, kartu nesijausiu ir laimingesnis, gerdamas su juo. Snobas dabar tik kvailys. Ir savo sūnų mokau, kad toks nepasidarytų. Aną dieną jis pamatė naujos markės roverį ir jau kalbina mane parduoti hilmaną. Matai tu jį! Girdi, galim mokėti grynais. Matai gudročius, dar pats neuždirbęs! Na, dėkui už viską, turiu eiti. Rytoj aš apžiūrėsiu, nesirūpinkit, viskas bus gerai.

Išeidamas bičiuliškai paplojo buvusio administratoriaus pečius.

Paplota buvo lengvai, gan pagarbiai, bet tai paveikė šeiminką, lyg kelios tonos būtų prislėgusios jį. Išleides svečią šį kartą pro išėjines duris, nes to reikalavo atvykęs, jam būsią arčiau, administratorius sunkiai stovėjo, negalėdamas atsigausti, keikdamas bičiulišką kaimyno impulsą.

Tyliai išlanko žmona.

— Kaip?

— Nežinau. Paprastas nemokša, gudrus kvailys, sergas didybės manija. Didybę jam teikia pinigais.

— Bet kaip su pataisymais, nuplėš?

— Nežinau. Jis minėjo burmistrą ir kitus.

Girdi, jis jiems kažką padaręs ir jie jam viską padarytų. Jei jis nemeluoja, tai reikia tikėtis, jie jam viską padarytų ne todėl, kad jis plumber ir užsienietis. Jis čia, šnairuojamas gatvėje, ir per mus mėgina įsipilietinti. Kaip dėl tos virtuvės pataisymo?

— Kartą matydama, priminiau jam. Jis tik numojo ranka.

— Daugiau nepamink. Ir nesibičiuliauk su jo žmona. Laikyk tarpą.

— Jei jis pigiai padarys, turėsime palaikyti ryšį.

— Mandagus pasisveikinimas ir tolerancija dar nereiškia bičiulystės, miela. Palik man tvarkyti tuos reikalus.

Kaip buvo pažadėjęs, plumber prisistatė jau kitą dieną, išlandžiojo visus namus nuo rūsio iki aukšto. Po dviejų dienų pasirodė du darbininkai ir, šefo tikrinami, dirbo greitai ir rūpestingai. Tačiau darbas užtruko, nes, kas tik buvo paliesta, viskas griuvo, tirpo rankose dėl senumo ir stokos priežiūros.

Susitikę kaimynai pakalbėdavo, porą kartų buvo užsukta paplepėti, bet abu kartu meistras beldėsi jau pro priekines duris. Administratorius nurodydavo jam kėdę ir su tam tikru orumu linkčiodavo galva, klausydamas svečio išvedžiojimų.

Toji darni atmosfera staiga priėjo liepto galą. Grįžęs po rytinio pasivaikščiojimo, buvęs administratorius tik spėjo pakabinti skrybėlę ir jau dėjo lazda, kai įsiveržė įraudusi nuo įsitempimo žmona. Jos rankoje virpėjo sąskaita.

Žmonos vaizdo durtas, vyras griebė ją, ir jam palinko kojos. 143 svarai ir 52.5 penai.

— Šunsnukis Su..su..u.ske!

— Per paštą atsiuntė, nedrįso paduoti.

— Šunsnukis!

— Įrašė ir tą anksčiau padarytą virtuvės krano pataisymą.

— Kiek už tai?

— 85,5 peno.

— Prieš dvejus metus už tą patį mokėjau veik perpus pigiau. Jei ir pabrango per tą laiką, tai ne 50 procentų. Pažiūrėkime, ką jis čia prirašė.

Kuo ilgiau buvęs kolonijų administratorius studijavo, tuo labiau niaukėsi jo veidas ir didėjo kraujo spaudimas. Viskas buvo įrašyta tiksliai ir aiškiai, kartu nepraleista nė viena darbo sekundė. Kartu tas tikslumas perėjo ir padarumo ribas. Buvo įrašytas net benzinas, atvežant naujus vamzdžius.

Tas šunsnukis tikras voras, — pagalvojo administratorius, imdamas piliules nuo širdies plakimo. Kartu jis kaltino save. Jei jis būtų užsispyręs, jei būtų gavęs provizorinę sąskaitą, nebūtų tekę tiek mokėti. Dabar lupata, kas tik galima. Jam, netekusiam visų santaupų dėka nepavykusios spekuliacijos biržoje, tai buvo dideli pinigai dabar.

— Ką darysim, Džordž, reikės prašyti, kad dalimis...

— Niekad. Westwood prašė parduoti jam tą dramblio kaulo statulėlę. Tegu ima.

— Gerai, Džordž, išlupęs iš mūs tiek pinigų, tikiuosi, neparodys savo veido daugiau. Dėkui ir už tai.

— Klysti, brangioji, esu tikras, kurią dieną vėl pasibels. Jis vertelga, turi pinigų, bet neturi ir neturės, ko mes turime. Tie portretai mūsų kambaryje kelia jam pagiežą, kartu traukia, kelia jo paties vertę.

— Nematys tų portretų, užtrenksiu jam duris prieš veidą.

— Ne, brangioji, įleisk, būtinai įleisk. Jei neįleisim, tik parodysime, pripažinsime jo apskurumą, mūsų persiskaičiavimą, padarysime jam dar didesnį malonumą.

— Bet, Džordž...

— Įleisk! Jei ir užtrenksime duris, tai dėl kitos priežasties, dėl kurios jis negalės šaipytis...

Po dviejų savaitių kaimynas vėl pasibeldė, bet šį kartą pro virtuvę. Šeiminkas sutiko jį abejingai, murmtelėdamas, kad sąskaita išpūsta, bet to ir reikėjo laukti, tai jau tipiška kai kurių amatininkų liga.

Vyro abejingumas ir ypač paskutinė pastaba, matyt, išmušė plumberį iš vėžių. Jo besisąsąs platus veidas, kad ir liko kaip buvęs, bet žvilgsnis nešokinėjo taip reikšmingai tarp prasišnypusių kilimų. Jis net nukrypo į sau neįprastą sritį, mėgino aiškinti tipiško savo, kad bet tylos ir linkėjimų prislėgtas, išsismė ir nors išėjo pro išėjines duris, bet mažiau patenkintas, negu tikėjosi.

Kai vėl aplankė, pasigyrė, kad kelios šimtinės veik per prievartą įkrito jo kišenėn. Kad skyriaus banko vedėjas, norėdamas jam patarnauti, skambino net į centrą, mėgindamas apeiti tam tikrą naują potvarkį. Jis, girdi, nesnobas, jam tai nesvarbu, bet yra faktas, kad jo darbas pastebėtas ir įvertintas. Šeiminkas linkčiojo galva, pritardamas, bet nesiūlė viski su soda, lyg ir rodydamas savo abejingumą tipiškam, kad ir turtingam amatininkui. Tačiau viena diena pakeitė viską...

Lapkričio vienuoliktą kaimynas įžengė pas administratorių su didžiule raudona aguona krūtinėje. Šeiminkas neįprastai aukštai kilstelėjo savo antakius ir svečias pastebėjo padarytą efektą.

— Kas, aguona stebina

— Maniau jums, užsieniečiams, neprivalomas tas paprotys.

— Kai mes, gindami savo kraštą, kartu ir jūsų kraštą, nešiojome uniformas ir ordi-

Vanduo smėlyje

Nuotrauka Aldonos Zailskaitės

nus, tada nebuvome užsieniečiai. Dabar, kada pakeitėme uniformas į darbinis drabužius, pasidarėme jais.

— Aš nenorėjau jus užgauti, niekad nemėnojot apie savo garbingą praeitį.

— Nes man ji nerūpi. Lygiai laipsnis. Pirmoje eilėje aš visad matydavau žmogų, o ne jo laipsnį. Palikęs kariuomenę, pamiršau, užmečiau visus blizgučius. Taip geriau. Sena garbe tik kvailiai gyvena. Aš nesu snobas.

— Kam tas kraštutinis, kam viską pamiršti, jei garbinga. Pasirodo, jūsų praeitis daug įdomesnė, negu tikėjomės, — šeiminkas atidarė spintelę su gėrimais, — nereikia

bėgti nuo praeities, laidoti ją, ir laipsnis, ir ordenai lydi žmogų iki jo mirties.

— Ne, anot manęs, neverta minėti. Neatsuksi laikrodžio. Aš dabar eilinis plumberis ir toks noriu būti. Aš praktikas, ne svajotojas. Štai mano sūnus nori roverio. Esu tikras, dar po kelerių metų ir tas jam bus prastas. Dabartis svarbi.

— Taip tai taip, — šiltai, draugiškai prabilo administratorius, kaip niekad anksčiau, — bet laipsnis neduodamas veltui, reikia tam tikrų pastangų, ir tas blizgutis, anot jūsų, irgi ne už dyką ant krūtinės...

Šį vakarą svečias elgėsi daug santūriau,

neplojo šeiminkui per pečius, žodį tarė sverdamas, kariškuose reikaluose rodydamas didelį autoritetą. Minėjo eilę įvykių, vietų, lyg būtų girdėjęs apie jas, lyg pats būtų buvęs dalyvis, vadas. Tačiau pasakodamas vis kartojė, kad geriau apie tai pamiršti, neminėti.

Išėjo tų prisiminimų prislėgtas, iškilmingas, net pamiršęs pasakyti sudiev.

Kai supykusi žmona barė vyrą už vėlyvą vakarą, veltui leidžiamą laiką su Su..su..u.ske, tas labai nesiteisino, tik murmtelėjo lyg sau.

— Jokia liga nėra tokia pavojinga, kaip didybė. Už jos skiepijimą turėtų grėsti didelės bausmės.

— Ką tu kalbi, Džordž?

— Ak niekus, brangioji. Nuovargis po vizito pina mano liežuvį.

Praėjo kiek laiko, ir vakarienės metu žmona pranešė vyrui, kad Su..su..u.ske, pasirodo, tarnavęs kariuomenėje ir buvęs kapitonas.

— Iš kur žinai, brangioji, — kilstelėjo tas antakius.

— Gatvėje kalbama, kažkam jis prasitaręs.

Nesiteiravo daugiau žmonos, bet, kaimynui pasirodžius, švelniai papriekaištavo.

— Kaip čia atsitiko? Lankotės pas mus, tuo tarpu mes nieko nežinome apie jus. O jau visa gatvė kalba apie jūsų aukštą laipsnį, kapitone.

— Sakiau gi jums, aš realistas. Nesvarbu, kas buvo, bet kas yra. Menka nauda tam iš tų metalinių papuošalėlių ant krūtinės, kuris po žeme. Neminėkit man jų, nenoriu prisiminti, baigta. Man reikia dirbti. Aš ne lordas, neturiu rūmų, negaliu užsidaryti virtuvėje, o likusius kambarius palikti visokio plauko žiopliams, kurie moka už tą privilegiją.

(Bus daugiau)

are you
earning
enough
interest
on your
savings

CHOOSE FROM

6% yearly
CERTIFICATE ACCOUNTS
\$5,000 OR MORE—2 YEAR MATURITY

YIELD INCREASES TO 6.18%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

5³/₄% yearly
CERTIFICATE ACCOUNTS
\$1,000 OR MORE—1 YEAR MATURITY

YIELD INCREASES TO 5.92%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

5¹/₄% yearly
CERTIFICATE ACCOUNTS
\$1,000 OR MORE—3 MONTHS TO
LESS THAN 1 YEAR MATURITY

YIELD INCREASES TO 5.39%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

5% yearly
PASSBOOK SAVINGS
ADD TO OR WITHDRAW ANYTIME

YIELD INCREASES TO 5.13%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

PLUS:

- Deposits received by the 10th of the month, earn interest from the 1st, if the funds remain on deposit to the end of the interest period. Deposits after the 10th of the month earn from date of receipt.
- On Passbook Accounts, interest paid to day of withdrawal.

Phone 847-1140

**STANDARD
FEDERAL
SAVINGS**

AND LOAN ASSOCIATION

4192 Archer Avenue at Sacramento / Chicago, Illinois 60632

Kur gyvens ateities žmogus?

(Atkelta iš 3 psl.)

tatai, kurie jau baigti, bus naudojami keramikos ir metalo liejykloms. Tikimasi, kad keramikos darbai ir bronzos liejiniai apmokės tolimesnę statybą. Mažoma pastatyti restoraną, kuris aptarnaus svečius ir darbininkus.

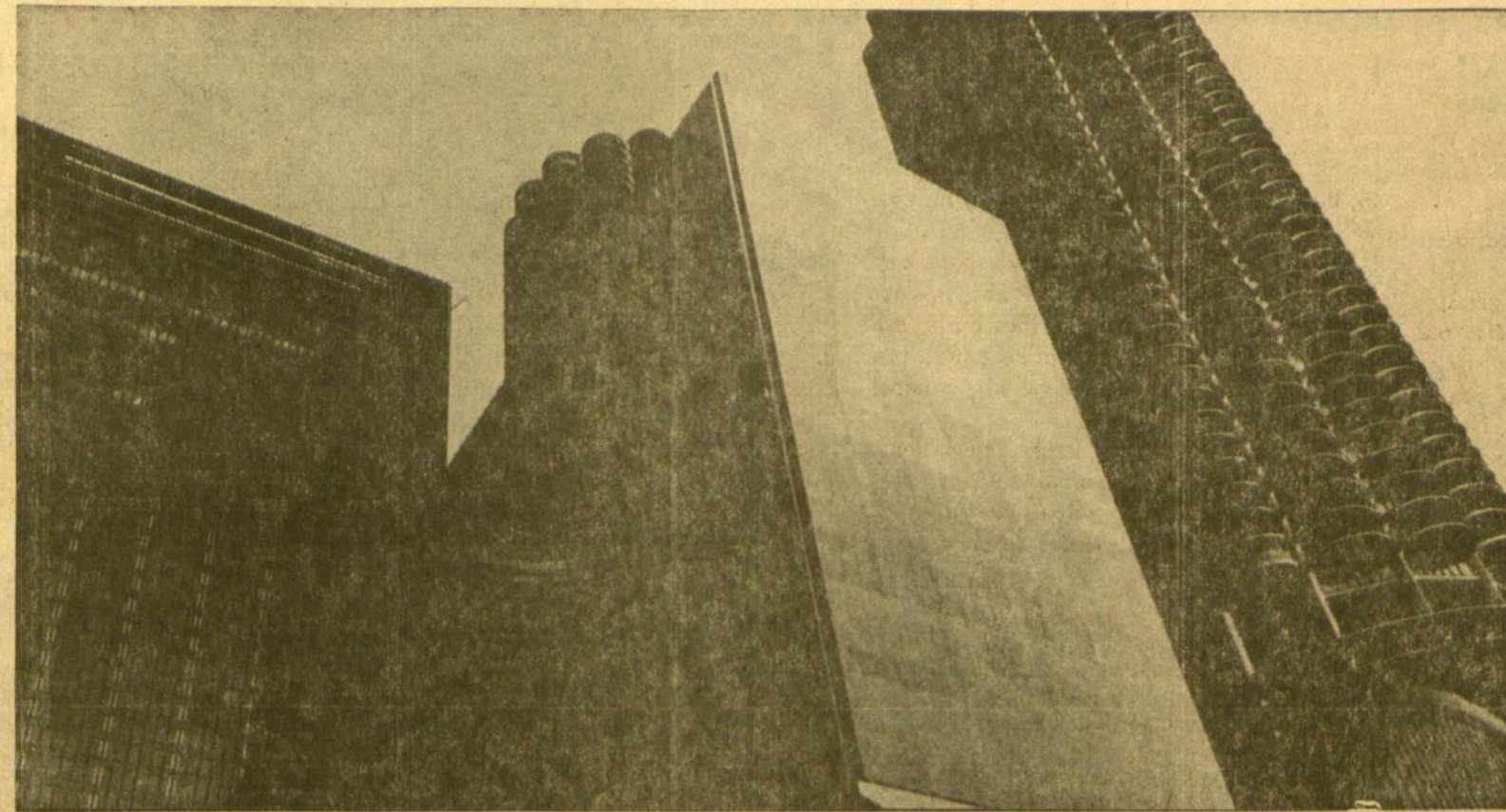
Taliesin architektai nėra tokie dideli idealistai. Jie turi atlikti 25 milijonų vertės darbų, statydami bažnyčias, teatrus, auditorijas ir namus. Jie projektuoja vasarvietes ir rezidencines sritis.

Šios abi architektų grupės turi šalia skirtingų ir toli siekiančių panašumų. Soleri savo gyvenamąją vietą yra pavadinęs naujadaru, itališkos kilmės žodžiu: "Cosanti", kas reiškia nusiteikimą prieš daiktiskumą, arba savotišką antimaterializmą. Soleri savo projektui lėšas gauna iš savo paskaitų, knygų ir dovanų "Cosanti" fundacijai. Jis atvyko Amerikon 1946 metais iš Torino Italijoje. Kurį laiką jis studijavo pas Wrightą, bet po dvejų metų nuo jo atsiskyrė, pradėdamas eiti savo keliu. Jis yra įsitikinęs, kad miestas yra neapneamas žmogiškosios kultūros instru-

mentas, kuris yra neišvengiamai reikalingas žmonijos pažangai. Dėl to jis stato savo miestą Arcosanti plokštumoje. Jis nesitiki, kad šis miestas bus pats save išlaikintis, tačiau jis bus kaip modelis tolimesnės miesto planavimo studijoms. Kyla pagrindinis klausimas: ar žmogus norės gyventi šitokiame pastate — mieste? Jeigu atsiminti, kad Chicagos Hancock pastate žmonės gyvena noriai už brangesnius pinigus, jame pačiame ir dirbdami, tai atsakymo galima tikėtis teigiamo. Soleri sutinka, kad jo arcologie nebus įdomi gyventi vieta, jei čia nebus atitinkamų kultūrinių sąlygų.

Studentai, kurie už mažą atlyginimą dirba kartu su Soleri, yra padarinys to savęs praradimo, kurį sukūrė per toli į priemiesčius nusitęsęs miesto gyvenimas. Jie, užkalbinti laikraštininkų, pasisako, kad miesto problema yra reali, ir Soleri yra vienintelis, kuris siūlė ją spresti.

Wright pastatai sudaro simfoniją su esama aplinka, bet tai yra greičiau paminklas pačiam architektui, o ne žmogaus

Kolosališkoji Chicago

Nuotrauka A'donos Zailskait

problemos sprendimas. Tačiau gyvenimas Taliesin bendruomenėje yra įdomus. Wrightas manė, kad architektas turi būti pilnutinis žmogus. Kultūriniam šios bendruomenės gyvenimui vadovauja Wrighto dukterė Iovana, organizuodama koncertus ir meno parodas. Tai yra jų kasdieninis gyvenimas. Kiekvieną šeštadienį jie turi formalius pietus su ponu Wright. Čia vykstantis bendruo-

meninis gyvenimas yra maždaug toks, kokio tikisi Soleri savo mieste. Šios bendruomenės nariai iš eilės visiems verda pietus, patarnauja ir atlieka valymo darbus. Šios bendruomenės ekonomas yra Peters, tas pat, kuris buvo vedęs Stalino dukterį Svetlaną. Tačiau Stalinaitei šio bendruomeninio gyvenimo buvo per daug. Ir ji, su vyru persikyrusi, apsigyveno Princeton N.J. Peters aiškina,

jog šitoks bendruomeninis gyvenimas atitinka Wrighto idėją ta prasme, kad architektas negali suprojektuoti geros virtuvės, jei jis nėra joje dirbęs.

Jeigu Soleri yra "Arcosanti" statybos pranašas, tai Taliesin tą patį vaidmenį vaidina Mrs. Wright. Ji rašo filosofines knygas ir muziką. Ji apibūdina kiekvieną iš šios grupės išeinantį statybos projektą. Ji atsto-

vauja savo mirusio vyro pažiūroms, kuris norėjo, kad statyba būtų pigi. Nors kai kurie šios grupės architektai bijo, kad tokiu būdu jų darbai nebūtų nupiginti. Vis dėlto jų suprojektuotas judomas namas yra gana pigus. Nuo Wrighto laikų studentai, kurie atvyksta į Taliesin, turi patys pasistatyti sau palapinę dykumoje. V. Bgd.

Marijos Saulaitytės lyrika angliškai

AUG. RAGINIS

Marija Saulaitytė, AND YOU. Manyland Book. New York. 37 p. \$2.95

M. Saulaitytė, davusi dvi savo poezijos knygas lietuvių kalba, dabar pristato su nauju rinkiniu angliškai. AND YOU. Taip pavadintas ir vienas iš keturių jos knygos skyrių. Išleido St. Zbarsko vadovaujama Manyland Books. Įžangos žodį, kaip ir įvairiems kitiems Manyland Books leidiniams, parašė Charles Angoff, Amerikos poetų draugijos pirmininkas.

Charles Angoff taikliai nurodo svarbesnius M. Saulaitytės lyrikos bruožus. "Šiame trumpu, kartais mįslingu, protarpiais sielvartingu, bet kone visados tave pagaujančiu eilėraščių pluošte esama kažko neapsakomai žaivaus". Toliau jis primena dažnesnius jos eilėraščių momentus — švelnų liūdėsį, grynai asmeninių išgyvenimų sulydinimą su visuotiniais žvilgsniais, mirties ir vienvietės žodžius.

Dėmesį patraukia dar vienas M. Saulaitytės lyrikos atžvilgis. Yra tai savo vietos ieškojimas priešingu būties polių akivaizdoje. Šis bruožas nusidriekia kone per visą knygą ir teikia jos eilėraščiui tam tikrą metafizinę ašį — centrinę temą. Trumpai tariant, jos laikysena yra neapsisprendimas, stovėjimas tarp tų dviejų polių, arba jų suvedimas į vieną, kada gyvenimas ir mirtis yra tolygūs:

Life. Death.
I cannot make the distinction
(p. 10).

Vienoje vietoje tokią dvilypę laikyseną poetė pavadina "double exposure". Tada jai "prieblanda turi vidudienio veidą, arba:

You are the faces I see
and you are not seen (p.21).

Vietomis buvimas tarp dviejų

polių susibėga į savotiškas metafizines lygtis:

You and I.
A oneness engendered
by complete and consistent
separation (p. 35).

Dar kitas geras to dvilypiško ar orientališko paskendimo visumos tapatybėje pavyzdys:

I must know you
as I know earth,
for I love you
as I love sunlight.
And I lose you
as water loses itself
in being itself
and other (p. 34).

Marija Saulaitytė stipriausiu savo lyrikos posmų pasiekia staigiuose teiginiuose, kurie išryšksta tarsi kokios kibirkštys, yra netikėti, nauji ir individualūs. Tiesa, savo išraiška ir savo metafizinio žvilgsnio bruožais tarpais tai primena Emilijos Dickinson tartį. Tačiau toks bruožas nebūtinai turi reikšti nusižiūrėjimą, nors žodžio, minties ir vaizdo staigumas rodytų abiejų sielų giminybę. Tą įspūdį gali didinti ir vienvietė, kuri jaučiama Marijos Saulaitytės knygoje. Kartais pasivaidena, lyg mūsų lyrikė vienu viena stovėtų visame pasaulyje su savo klausimais, ir juos tegaudama, arba pati susirasdama, anuos dvilypius atsakymus. Iš visų skyrių bene artimiausias savo žmogišku alsavimu yra paskutinis — AND YOU, kurio pabaigoje skaitome:

A hearth not lit,
bread not broken,
nights and mornings
unfulfilled,
but rising and descending
beyond the rooftops,
beyond the darkness and the
pain (p. 37).

Kaip jau buvo galima pastebėti iš ankstesnių citatų, poetė tarpais įkliūva į abstrakčią galvose-

ną ir vietomis į manierizmą, ar žaidimą sąvokomis. Tarpais atrodo, lyg būtų dienoraštiniai teiginiai sau pačiai. Taip pat pasitaiko tokio gal daugiau operetėse deramo žodžių suvedimo: "Countless affirmations / to your hesitation" (p. 36).

Nepaisant to, M. Saulaitytė turi jėgą, mostą, išvidinę liepsną ir kibirkštį, kuri pagauna mus savo staigumu. Šias savybes poetė turėtų puoselėti, išėjus iš savo "double exposure". Tokią poetinę dovaną, Charles Angoff manymu, galėtų lengvai atsiskleisti stambiu žiedu. Jos angliškų eilėraščių individualumą galėtų padidinti mūsų tautosakos poetinių priemonių įvedimas. Dabar knygoj jaučiama anglių poetų metodika.

Autorė jau susilaukė priekaištų mūsų spaudoje dėl rašymo angliškai. Problema — kurti lietuviškai ar svetima kalba — buvo lukštenta ir Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso dienomis. Tada jaunesnieji skundėsi, kad jiems sunkoka įkirsti lietuviškai. Žinoma, pasilieka neaišku, kodėl jie negalėtų geriau išsprusti savo tėvų kalboje, kai turime amerikietį ar anglą, sklandžiai kalbantį lietuviškai. Ypač rašant lyriką, nebūtinai reikia tokio žodžių aruodo, kaip romano autoriui.

RADIO PROGRAMA

Seniausia Lietuvių Radio Programa Naujojoje Anglijoje, iš stoties WLYN, 1360 bangos, veikia sekma dienomis nuo 1:00 iki 1:30 val. pietų — perduodama vikliausių saulinių žinių santrauką ir kometarai, muzika, dainos ir Magdūtės pasaka. Šią programą veda Steponas J. Minkus. Biznio reikalais kreiptis į: Baltic Florists — gėlių bei dovanų krautuvė, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. Telefonas: AN 8-6489. Ten pat gaunamas ir dienraštis Draugas

Marija Saulaitytė savo dviem rinkiniais parodė, kad lietuviškai rašyti poeziją kalbinių kliuvinių jai nėra. Viena knyga angliškai čia dar nieko nemulems, ir šis leidinys gali atstoti vertimą: užuot laukusi išverčiama, autorė išsyk parašė. Ateityje būtų mėliau ją skaityti naujoje lietuviškoje knygoje. Amerikiečių poeziją vargiai praturtinsim, o lietuviška daina vis tiek pasilieka brangesnė ir prasmingesnė dabartinėje mūsų sąvartoje.

Kaip atrodo, "AND YOU" turi

vienu techninę spragą. Savo žodyje leidinio pradžioje M. Saulaitytė primena, kad tokie eilėraščiai kaip "Somewhere the Sun" "Death", "You Laughed", "I Am Winter" ir kiti pirmiausia buvo atmušti "The Literary Review" skiltyse. Tačiau dabartiniame leidinyje tų antraščių paskiriems eilėraščiui nėra — turime tik minėtų keturių skyrių pavadinimus. Matyt, pakeliui nuo autorės ligi skaitytojo buvo nepasiziūrėta, ir tos antraštės korektūroje neįspraustos. O su jomis kai kurių posmų veidas būtų ryškesnis.

ISTORIKŲ PIRMININKAS

JAV katalikų istorikų draugijos pirmininku išrinktas kun. prof. Astrik L. Gabriel, kuris dėsto Notre Dame universitete, vadovaudamas Viduramžių studijų institutui.

TELEVIZIJOJE APIE MENĄ

Šešios programos apie meną bus perduodamos per Chicagos televizijos stotį WTTW (kanalas 11) sausio 22—26 ir 29 dienomis, 11 val. 15 min. ryto. Daugelis tų programų filmuotos Chicagos meno institute. Programų paruošimo išlaidoms JAV fondas humanitariniams mokslams ir Field fondas yra paskyrę 72,243 dol.

KOSTAS BUTKUS

Tel. PR 8-2781 (778-2781)
VOROS LANGAI DURY
STOGELIAI RINOS
APKALIMAI (Siding)

Philomena sako...

Taupymas yra šeimos pareiga.

Įvairūs skelbimai masina visą šeimą pirkti ką nors naujo. Bet

jei norite įsigyti namą, turėti pakankamai lėšų vaikų mokslui ar senatvei, laikas jau dabar pradėti taupyti.

Pinigai, taupomi Chicagos Taupymo ir Skolinimo bendrovės bet kokiame skyriuje, yra Federalinės valdžios apdrausti iki \$20,000.00.

PHILOMENA G. PAKEL, prezidentė

CHICAGO ★★★★★
savings and loan association
6245 south western avenue 476-7575

Ekonomistas E. Paknys

Jau 25 m. praslinko nuo tos liūdnos 1948 m. sausio 3 d., kai Reutlingene mirė ekonomistas Juozas Paknys, sulaukęs 65 m. amžiaus. Nuo jaunatvės buvo persiėmęs pažangiomis socialinėmis idėjomis. Buvo įstojęs ir į kunigų seminariją. Žandarų kalinčas. Dalyvavo 1917 m. konferencijoje Vilniuje. 1919 m. buvo darbo ir socialinės apsaugos ministras. Pakviestas Vl. Jurgučio, įėjo į Lietuvos banko vadovybę, kur išbuvo iki bolševikų okupacijos. 1941 m. Laikinosios vyriausybės buvo pastatytas banko valdytoju.

STUDIJOUS TRAGISKĄ VAIKŲ LIKIMĄ

Yra steigiamas JAV centras vaikų apsaugai ir gydymui bei kovai prieš jų sužalojimą. Tam reikalingi R. Wood Johnson fondas paskyrė 588,000 dol. Tas centras bus sudarytas prie Colorados universiteto Denvery. Dabar net 60,000 vaikų kasmet JAV-se nukentčia nuo blogo elgesio su jais. Sudarytame centre dirbs pediatrai, gail. seserys ir socialinės tarnybos valdininkai.

UŽSAKYKITE DABAR GERIAUSIĄ DOVANĄ I LIETUVĄ SPECIALIŲ RUBLIŲ PAŽYMEJIMUS

INTERTRADE EXPRESS CORP. pirmiausia pasakė apie tai, o jūs giminės prietarė.

Su specialiu rublių pažymėjimu, jūsų giminės gali gauti viską, ką tik nori, už dalykų reguliarios kainos, kadangi kiekvienas specialus rublis yra vertas maždaug keturių reguliarių rublių ar net daugiau. Tai tas pats, ką įteiti į krautuvę su 100 dol. ir už juos gauti 200 dol. ar 300 dol. vertės prekių, o gal net daugiau. Jūsų giminės taip pat gali Specialius rublius paversti į reguliarius rublius aukščiausiu kursu.

SU PILNA GARANTIJA PILNU DRAUDIMU

TIK INTERTRADE EXPRESS CORP. TEIKIA JUMS GERIAUSIĄ PATARNAVIMĄ

Pažymėjimai pristatomi jūsų giminėms į namus maždaug per tris savaites. Vieno spec. rublio kursas yra \$2.35.

TAS KURSAS APIMA VISKĄ NĖRA JOKIŲ KITŲ MOKEJIMŲ

Galite siųsti kokią tik norit sumą. REIKALAUKIT MŪSŲ NE. MOKAMO ILIustruoto KATALOGO

Užsakykite Dabar. Užsakykite tik per INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd Street Penktas aukštas New York, N.Y. 10010 Tel.: 982-1530

LABAI SVARBU

AUTOMOBILIAI

Tik trumpam laikui

GREICIAUSIAS

PRISTATYMAS

ZHIGULI VAZ 2101

US \$3214.00

MOSKVITCH 412 IZH

US \$3155.00

MOSKVITCH 408 IE

US \$3033.00

ZAPOROZHETS ZAZ 968

US \$2026.00

REIKALAUKIT SPECIALIAUS BIULETENIO SU AUTOMOBILIŲ PAVEIKSLAIS, APARTAMENTAIS, NAUDOTAIS RŪB AIS svečiams iš U.S.S.R.

REIKALAUKITE MŪSŲ BIULETENIŲ.

MES TURIM 23 METŲ PATYRIMĄ

SIAME BIZNYJE IR

TAIP PAT TURIM

TOKSTANCIUS

PATENKINTŲ KLIENTŲ.

6%
2 Years Savings
Certificates
(Minimum \$5,000)

Kultūrinė kronika

Viktoria Vizgirdos dailės paroda Chicagoje

Vakar Čiurlionio galerijoje buvo atidaryta vieno iš ryškiausių mūsų tapytojų — Viktoro Vizgirdos dailės paroda. Tai didelis įvykis Chicagoje lietuvių meno gyvenime. Parodoje išstatyta 42 darbai: peizažai, natūrmortai, portretai. Paroda uždaryta vasario 21 d. (kitą sekmadienį) 9 val. vak. Jos lankymo valandos savaitės dienomis nuo 7 iki 9 val. vak., šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 11 val. ryto iki 9 val. vak.

Dviejų rašytojų 60 metų sukaktis tą pačią dieną

Dienraščio "Draugo" pirmo puslapio redaktorius, rašytojas Česlovas Grincevičius sausio 17 d. sulaukia 60 m. amžiaus. Kęs iš Josvainių. Gimnazijos mokslo ėjo Kėdainiuose bei jėzuitų gimn. Kaune, Vyt. D. universiteto teologijos filosofijos ir humanitarinių mokslų fakultetuose studijavo prancūzų ir slavų literatūras, pedagogiką, teatro mokslus, bibliotekininko kursą. Dirbo teol.—filos. fak. bibliotekoje, o vėliau buvo Kauno univ. bibliotekos direktoriaus pavaduotojas. Austrijos lietuvių V. Krėvės gimn. vicedirektorius. Veiklus ateitininkuose, Šatrijos meno draugijos pirmininkas ir draugijos atgaivintojas JAV-se. Talentingai reiškiasi beletristikoje apysakaitėmis, novelėmis, legendomis. Išleido knygas: Vidurnakčio vargonai, Geroji vasara, Vyskupo katinas. Redagavo Tautos Praeitį, buvo Cicero Aukšt. lit. mokyklos direktorius ir Cicero lietuvių studijų instituto įsteigėjas. Dabar vadovauja Pasaulio lietuvių archyvu.

Kanadoje gyvenantis rašytojas Vytautas Tamulaitis yra taipgi gimęs 1913 m. sausio 17 d. ir šiemet jau sulaukia brandaus 60 m. amžiaus. Kęs nuo Šakių. Baigęs Marijampolės Marijonų gimnaziją, Vyt. D. universitete studijavo teisę ir gamtos mokslus. Pasauktas aktyvion kariuomenės darbai: peizažai, natūrmortai, portretai. Paroda uždaryta vasario 21 d. (kitą sekmadienį) 9 val. vak. Jos lankymo valandos savaitės dienomis nuo 7 iki 9 val. vak., šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 11 val. ryto iki 9 val. vak.

Kas bus, kai pasibaigs žmonija?

Energingas St. Zbarskas su savo Maryland leidykla mums paberia vis naujų veikalų, kuo visi galime džiaugtis. Gėrimės, kai į plačiąją anglišką skaitančią publiką paleidžia lietuvių sukurtus dalykus, bet malonu, kad leidykla apskritai stengiasi varyti platesnę vėgą. Vienas iš Maryland leidinių yra autoriaus J. H. Simons fantastiniai svarstymai: "Gebo. Successor to Man". Turėdamas mintį augančią taršą, gamtos atsargų nykimą, genetinio pajėgumo blėsimą, autorius pramato dabarties žmonijos žlugimą ir fantazuoja, koks bus žmogaus paveldėtojas, kurį jis vadina "Gebo". Autorius yra dėstęs keliuose

Viktoras Vizgirda

Į namus, baigus darbą

universitetuose, chemijos specialistas, davęs veikalų toje srityje, taigi jo šioje knygoje fantazavimas nėra vien grynų svajonės, o turi ir mokslinės patirties pagrindus, nors kai jis užgriebia jau tariamus 99166 dabartinės eros metus, tai apie tokią tolimą ateitį, net ir mokslininko akim žiūrint, nedaug ką tegalima pramantinti. Dėl viso to veikalas lyg turi beletristinį pobūdį. Skaitytojas ne su viskuo sutiks, bet keistųjų svarstymų mėgėjams veikalas galės būti įdomus.

J. Daugl.

APIE JONĄ MEKĄ "THE NEW YORKER" ŽURNALU

Šis New Yorke liedžiamas savaitinis žurnalas, skirtas labiausiai šios dienos, ypač paties New Yorko, kultūrinio gyvenimo faktų pristatymui ir svarstymui, šių metų sausio mėn. 6 dienos laidoje įsidėjo net kelių puslapių straipsnį apie filmininką ir poetą Joną Meką, parašytą Calvin Tomkins. Straipsnyje daugiausia vietos skiriama Jonui Mekui kaip filmininkui, turėjusiam nemažos įtakos filmų pasaulio reikšimui, vadinamam "underground cinema". Apie Joną Meką kaip poetą užsimenama tik prabėgomis.

BRAZILŲ POEZIJA

Wesleyan universitetas išleido Brazilų šio šimtmečio poezijos rinkinį, pavadintą: "An Anthology of Twentieth-Century Brazilian Poetry". Antologiją redagavo Elizabeth Bishop ir Emanuel Brasil. Knyga turi 181 psl., kainuoja 3 dol. 45 ct. (kietais viršeliais 11 dol.).

Sociologas ir religinės kultūros ugdytojas

Sausio 3 d. suėjo 15 m., kai Vilniuje mirė vienas iš labiausiai pasižymėjusių Lietuvos vyskupų — Kazimieras Paltarokas, naujų socialinių idėjų sklaidėjas Lietuvoje ir vienas iš įtakingiausių dvasinės kultūros ugdytojų. Mirė būdamas 84 m. amžiaus. Tai buvo pirmas Panevėžio vyskupas, daugelio vadovėlių ir religinių raštų autorius. Buvo kilęs nuo Linkuvos. Mokėsi Mintaujos gimn., Kauno kun. seminarijoje, Petrapilio akademijoje. Kunigu įšventintas 1902 m. Nuo 1911 m. profesorius Kauno kun. seminarijoje, buvo seminarijos vicerektorius, o karo metu, seminarija

Dabarties filmų meninė ir moralinė vertė

Ekrane paskutinių laikotarpiu yra pastebima stambių pasikeitimų, deja ne į gerąją pusę. Susirūpinusiems, kaip vertinti naujuosius filmus, kokius patarimus ir patvarkymus skelbti vaikams gali būti labai naudingas naujas leidinys "Seen Any Good Dirty Movies Lately?".

Kaip antroji antraštė sako, tai krikščionio kritiko žvilgsnis į dabarties filmus. Knyga redagavo James W. Arnold, išleido St. Anthony Messenger Press, Cincinnati, Ohio 1972m. 118psl., kainą 1 dol. 45 ct.

Knyga skaitant, tenka stebėtis, kaip sveikai pažangus yra šio veikalas leidėjas — pranciškonų žurnalas, Cia, atsižvelgiant į naujųjų laikų reikalavimus, duodami bendri principai, kaip reikia vertinti filmus, o paskiau pateikiami ir atskirų filmų vertinimai. Veikalas gausiai iliustruotas gerai parinktomis nuotraukomis, parašytas kelių savo srityje nusi-manančių autorių.

Veikale apžvelgiama naujoji kinematografijos kryptis, keliamas klausimas, į kokius filmus tėvai galėtų leisti vaikus, kokia dabarties filmų įtaka į vaikus ir jaunimą, kaip žiūrėti į taip dabar filmuose paplitusį plikumą ir

išskylančias seksualinės moralės problemas. Autoriai ištikimi krikščionybės principams, bet kartu ir atviri priimtiniams naujūmams, bet kritiškai nuosmūkiai, J. Pr.

MES TEBEMOKAM

6% už 2 Metų
Certifikatus
(Minimum \$5,000)

5 3/4% už 1 METŲ CERTIFIKATUS (Minimum \$1,000)

Open Mon 9-8 Tues Thurs Fr 9-5 Sat 9-1 Closed Wed

SAINT
ANTHONY
SAVINGS

1447 So. 49th Court
Cicero, Ill. 60650
TEL. 656-6336
Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

Kas tik turi gerą skonį,
viską perka pas Lieponį.

LIEPONIS

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western — PR 8-5875

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9:00 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9:00 iki 6:00 val. vak. Sekmad. atdara 12 v. iki 5 v. popiet

Laidotuvių Direktorai

MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.

TRYŠ MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

P E T K U S
MARQUETTE FUNERAL HOME
— T E V A S I R S Ū N U S —

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St. Tel. GROvehill 6-2345-6

1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09

AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

E U D E I K I S

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID

Laidotuvių Direktorai

Trys Moderniškos Kopolyčios:

4330 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas YARds 7-1741-2

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNŲ

2314 W. 23rd PLACE

Tel. VILginia 7-6672

2424 W. 69th STREET

Tel. REpublic 7-1213

11028 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE.

Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE.

Tel. YARds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET

Tel. YARds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE.

Tel. YARds 7-1138-39

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL.

Tel. OLYmple 2-1003

Filmų įvairumai

Prancūzas apie dvi seseris angles

STASĖ SEMENIENĖ

"Two English Girls" yra gan lėtoka, bet šauniai atpasakota trijų asmenų meilės istorija. Režisierius Francois Truffaut suranda beveik tą patį pagrindą savo naujam filmui, kaip ir anksčiau kiek perdėtam "Jules and Jim" (1961 m.) ir parašytam to paties autoriaus Henri — Pierre Roche. Tačiau šiame yra daugiau sustingimo ir melancholijos. O toji, kaip plieniniai ryšiai, dar labiau sukaustė švelnumą, kuris visados buvo jo didžioji dorybė, kaip gabaus režisieriaus.

Filmas gražiai sumontuotas, be priekaištų puikiai suvaidintas, giliai išgyventas ir įtikinančiai perduotas, tačiau kažko trūksta. O trūksta to kvapnio, kūrį skiria tikrą gele nuo plastikinės.

Tos dvi anglų mergaitės, kaip antraštė nusako, yra jaunuolio Claude (Jean — Pierre Leaud) motinos jaunystės draugės dukterys. Viena jų aplanko jį su motina Prancūzijoje. Jiedu susibūliuoja ir jį pasikviečia jį aplankyti jos tėvėskė.

Claude nuvyksta į Angliją ir įsimyli antrąją seserį Muriel (Stacey Tendeter). Motinoms prašant palaukti su vedybomis vienerius metus, per tą laiką Claude sueina ir artimus ryšius su kita seserimi Anne (Kika Markham). Tai mirus džiūva, vėl likimas suveda ir išskiria su Muriel.

Švelniai besirutuliuojančiam spalvotam filmui galima būtų papriekiauti, kad įvykiai

narstosi, kaip Claude juos mato. Ir todėl jis pasidaro centrinė figūra, labai geros nuomonės apie save ir visą dėmesį į save sukaupęs.

Gal dėl tos pačios priežasties žiūrovui neduodama progos įsigilinti į tų jaunų mergaičių psichologiją. Kodėl juodvi pakryps-ta į tą pasirinktą jausminį kelią, nežiūrint jų nepaprastai gėžto ir rimto Viktorijos laikų auklėjimo. Pagaliau, kas pastūmė jas sukilti prieš tą režimą? Ir taip mes tik paprastai kartu su herojumi dalinamės tuo didžiuoju nustebimu.

O tas herojus Jean — Pierre Leaud, nors ir duoda mums tokį vaidybinį gabalą, kuriuo tik galima džiaugtis ir stebėtis, tačiau ir sukelia pyktį, kad jis visai nesupranta moterų. Gi tos nesupratimo šaknys, atrodo, rausiasi kur kas giliau, ligi to kietojo sluoksnio, į kurį atsitrenkus, pajunti, kad pats režisierius Truffaut visiška nesupranta moterų. Jo filmas tik vyrai rodomi kaip išbaigti charakteriai.

Ir taip girdint Claude ausimis ir žiūrint jo akimis, mums nė kiek nėra aiškesnis tų dviejų jaunų mergaičių vaizdas kaip jam pačiam, o tas yra labai miglotas. Truffaut atvaizduoja moteris, kaip kokius eterinius objektus ar tolumoje grumojančius pavojus, daugiau simbolius, negu realybę.

Jų motyvai visados neaiškūs, jų jausmai sujaukti žiūrovo akysė. Filmas klasifikuojamas jauniesiems su tėvų nužiūra.

HIGH RATES

5% Per Annum
Passbook Accounts

PAID QUARTERLY

— AT —

6% Per Annum
\$5000 or more
Certificates
2 year min.

BRIGHTON
SAVINGS & LOAN ASS'N
HIGHEST RESERVES

5 3/4%
Per Annum
\$1000 or more
Certificates
1 year min.

4071 Archer Avenue
Chicago, Ill. 60632
TEL. — LA 3 - 8248

(West of California Avenue)

5 1/2%
Per Annum
Investment
Bonus
Certificates

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET

TEL. — CA 5 - 7252

DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS RADIO IR STEREO APARATŲ. PARDAVIMAS IR TAISYMAS. SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI.

REDAGUOJA ST. SEMENIENE, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5988

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS OPERA

ALĖ KALVAITYTĖ

Kai po ilgų nelaisvės ir priespaudos metų, po I pasaul. karo, prisikėlė, atsikūrė ir suklestėjo mūsų tėvynė Lietuva, josios laisvės vainikan, kaip vienas gražiausių žiedų, išsipyne Lietuvos valstybinė opera. Kaip mūsų nuolatintam kraštui, taip ir mūsų operai pradžia buvo be galo sunki.

Atgavus nepriklausomybę, savon žemėn pradėjo rinktis į kitas šalis dėl mokslo ar dėl kitų priežasčių iškeliavę jos vaikai. Jų tarpe buvo ir muzikų, baigusių ar bebaigusių konservatorijas.

1920 m. vasarą Lietuvos Meno kūrėjų dr. jos pasitarimuose gimė mintis steigti Lietuvoje operą. Pradžioje buvo galvota surengti tik koncertą su ištraukomis iš kelių geriau žinomų operų, nes pilnai operai pastatyti buvo daug trūkumų. Nebuvo tuomet nei choro, nei orkestro, nei baletų, nei režisierių, dirigentų, rūbų, net nei tinkamo teatro. Prie šios minties apsisitojus, buvo pradėtos repetitijos solistės Vl. Grigaitienės būte, tačiau darbas ėjo lėtai, nes nebuvo pasitikejimo.

Daugpusiškasis Kipras

Lenkams užėmus Vilnių, iš ten į Kauną atvyko naujų jėgų, jų tarpe ir Kipras Petrauskas. Jis pradėjo lankyti Lietuvos Meno kūrėjų dr. jos susirinkimus, ir vėliau sklandesniam darbui toje draugijoje buvo sudaryta Operos taryba su tokia valdyba: K. Petrauskas — visu dalių vedėjas, St. Šilingas — atstovas valdyboje, J. Talat-kelpša — muzikinės dalies vedėjas, J. Žilėvičius — administratorius.

Koncerto mintis buvo atmetta, ir buvo nutarta statyti Verdi "La Traviatą", kadangi šioj operoj kostiumai nebūtini, galima buvo apsistoti su paprastais vakariniais rūbais.

Pradžiai, aišku, buvo nepaprastai sunki. Kadangi tik vienas K. Petrauskas buvo susipažinęs su pilnu operos pastatymu, jis turėjo ir imtis to pastatymo darbo. Jis buvo režisierius, dirigentas ir chormeisteris repeticijose. Jis planavo sceną, tvarkė dekoracijas ir rūbus. Režisūroj padėjėjų jis pasikvietė dramos artistą Kostą Glinką. Nebuvo prityrusio dirigento, bet K. Petrauskui prižadėjus padėti, tą darbą apsiėmė J. Talat-kelpša. Orkestro reikėjo ieškoti kavinėse, kinuose ir kitur. Žinoma, taip sudarytas orkestras buvo nepilnas ir labai nekompetingas. Choro reikalą apsiėmė tvarkyti Julius Štarka. Jis tuomet jau turėjo savo chorą ir pažadėjo jį paruošti operai.

Su patalpomis repeticijoms buvo tikra tragedija: choras buvo stumdomas iš vienos vietos į kitą, kol pagaliau apsisitojo Liaudies Namų valgyklos salė. Solistai repetavo kur bejmanymai — savo butuose, o vėliau — teatre raštinėj. Teatro scena buvo dažnai neprieinama bendrom repeticijoms, nes ten vykdavo žydų grupių vaidinimai.

Tačiau darbas ėjo sparčiai pirmyn. K. Petrauskas žinojo, ko jis

Gimtadienis

Nuotrauka Vytauto Maželio

siekė operos pastatyme, o jo bendradarbiai pilnai jį pasitikėjo. K. Petrauskas taip mokėjo kitiems perduoti entuziazmą ir ryžtą, kad atrodė neįveikiami darbai buvo atlikti gana patenkinamai. Visi dirbo su pasitikėjimu, nes buvo matyti, kad šis rušimasis — tai tik krovimas mažo pumpurėlio, kuris ilgai nei prazys puikų žiedu.

Džiaugsmo ašaros, Lietuvos operai gimus

Vargais negalais, po nemigo ir rūpesčių, 1920 gruodžio 31 d. pasikėlė uždanga, o salė buvo pripildyta Lietuvos himno garsais! Po to sekė pirmą kartą lietuviškai dainuota Verdi "La Traviata". Salė buvo sausakimšai prigrūsta. Reikėjo net milicijos pagalbos, kad sutramdytų veržimąsi teatran. Tai buvo nepaprastai svarbi diena lietuvių kultūriniam gyvenime.

Opera gimė ir praėjo su didžiausiu pasisekimu! Žmonės verkė džiaugsmo ašaromis!

Tą patį sezoną buvo parengtos dar dvi premjeros. 1921 vasario 16 buvo pirmą kartą pastatyta M. Petrausko melodrama "Birutė", o birž. 16 d. Kaunas išvydo Rubinsteino "Demona". Tais pat metais dar buvo keletas simfoninių ir kamerinių koncertų, bet su mažu pasisekimu. Nors galima sakyti, kad pirmi operos gyvavimo metai buvo labai sėkmingi ir vaisingi — vis dėlto pastatyti operą ant kojų ir dar parengti

tris premjeras yra milžiniškas darbas — tačiau pirmos premjeros optimizmas pradėjo blėsti. Kaunas nebuvo užtektinai didelis miestas, kad opera galėtų sėkmingai išsilaikyti tik su keletu vaidinimų savo repertuare. Tačiau nuotaka vėl pakilo, kai K. Petrauskas su Antanu Sodeika grįžo iš Italijos, parsiveždami jauną tenorą J. Kudirką, ir antras sezonas buvo punktučiai atidarytas su Verdi "Rigoletto".

1922 m. Lietuvos Opera buvo suvalstybinta, ir A. Sodeika buvo paskirtas jos pirmuoju direktoriumi.

Jaunas dirigentas sucementuoja orkestrą

Pirmieji operos gyvavimo metai buvo patys sunkiausi. Kaip jau anksčiau minėjau, orkestras buvo prastas. Apie 90 nuoš. jo sastato buvo žydai ir kitataučiai, surinkti iš kavinų, kinų, restoranų, taip pat iš kariuomenės pulko. Savaitė aišku, kad daugumas šių orkestro dalyvių nebuvo nei lankę, tuo labiau baigę konservatorijas. Pats dirigentas J. Talat-kelpša nebuvo prityręs operoj. Neabejotina, kad ir orkestro pasirodymai nebūdavo pavydėtinai. Buvo laikraščiuose nusiškundimų, kad orkestras visai nesistengia palydėti solistą, jis groja arba lėčiau, arba greičiau, gadinamas nervus ir solistui ir publiškai. Kaltas buvo ir neprityręs dirigentas. Vėliau, kada Kauno ir Klaipėdos konservatorijos or-

kestrui davė naujų jėgų, kada buvo pakviesti keli orkestrantai iš Vakarų Europos, kurie savo šakoj buvo solistai, orkestro vertė pakitėjo. Atsirado ir naujų dirigentų, kaip J. Gruodis, S. Šimkus, Bukša, o kai įsijungė i dirigentų tarpą vos mokslus baigęs Prahos jaunas V. Marijošius, orkestro vienetas visiškai susicementavo.

Choras pradžioj taipgi buvo gana mėgėjiškas, bet kai atėjo naujų jėgų iš mūsų konservatorijų, jis išaugo į puikų sastatą, kuriuo gėrėjosi atvykę mūsų svečiai dirigentai, kaip Emil Cooper, N. Malko, Leo Bloch ir kt.

Iš pirmųjų mūsų solistų pažymėtini: K. Petrauskas, V. Grigaitienė, A. Galaunienė, J. Vencvičaitė, J. Dvarionaitė, A. Sodeika, J. Byra, J. Katelė, J. Bieliūnas, J. Kudirka, vėliau V. Jonuškaitė, M. Rakauskaitė (amerikietė), St. Sodeika, A. Kučingis, A. Kutkus ir kt.

Konservatorijos išugdė dainininkų kadrą

Mūsų Kauno Muzikos mokyklą, vėliau tapusi konservatorija, ir Klaipėdos konservatorija išaugino gražų būrį įvairių muzikų, instrumentalistų bei vokalistų. Visų dainininkų svajonė, savaimė aišku, buvo patekti i teatrą, t.y. i operą, o tam buvo labai dideli reikalavimai. Neužteko vien balso, reikėjo ir sceninio pasirošimo, kad nesuklyptų ja bevaikšiodamas, o ką bekalbėt apie vaidybą!

Scenai dainininkai buvo paruošiami konservatorijoje, vadina-moj Operos klasėj (3 met.). Operos klasės vedėjai buvo: P. Oleka — vaidyba, B. Dvarionas — musikinė dalis, D. Olekienė — baletas. O jei kuriam teko laimė debituoti teatre, turėjo būt pasirodęs vienam ar dviem dideliem vaidmenim. I debiutą turėjo ateiti stipriai pasirodęs, kad teatro vadovybė pripažintų kaip subrendusį dainininką-ę ir priimtų i solistų eilę.

Todėl visi mūsų solistai buvo ne tik geri dainininkai, bet ir geri aktoriai. Štai eilė mūsų konservatorijos išugdytų dainininkų, kurie atėjo i teatrą vieni anksčiau, kiti vėliau: A. Dambrauskaitė, A. Dičiūtė, E. Kardelienė, A. Kalvaitytė, J. Augaitytė, J. Mažeika, P. Radzevičiūtė, S. Adomaitienė, V. Dagylė, Zaniauskaitė, I. Motekaitienė, V. Baltrušaitis, St. Santvaras, A. Sprindys ir kt.

(Naudota medžiaga iš prof. Žilėvičiaus Muzikologijos archyvo.)

PILIULES IR VEŽYS

Massachusetts General ligoninės gydytojai nustatė, kad jaunos dukrelės tų motinų, kurios jų laukdamos ėmė piliules, kontroliuojančias gimimus, gausiau suserga vėžiu.

Ramus pašnekesys, pilsiaujant šventosios šeimos viloje prie Chicago: Ona Duobienė (kairėje) ir Ursulė Maželdienė.

Baltas šiaudiniškais papuošta eglutė šv. Kryžiaus ligoninės laukiamajame, Chicagoje, daugiau mėnesį laiko domino personalą ir lankytojus. Tai gražus darbas lietuvių moterų, pašventusių savo laiką ir lėšas, puošiant Lietuviškąją Plaza. Seselė Kazimieraitė Marija sudarė sąlygas šitai įvykdyti. Eri eglutės moterys, kurių rūpesčiu ir darbu ši puošmena čia atsirado — iš kairės i dešinę: Lūda Butkienė, Danutė Augienė, Paulina Vaitaitienė, Marija Krauchanienė ir Sofija Budrienė. Trūksta Elenos Baltrušaitienės. Nuotrauka V. Norėikos

Asmenybė skverbiasi pro geriausiai besirengiančių sąrašą

Pat Nixon buvo pasiūlyta i šias reprezentuoja tarptautinį parptautinį geriausiai besirengiančių sąrašą 1972 metams, bet ji nepraejo — nebuvo išrinkta.

Laimėtojai, 29 moterys ir 30 vyrų, buvo išrinkti, balsuojant daugiau kaip 2.000 madų kūrėjams.

Apie prezidento žmoną spaudoje buvo šitaip atsiliepta:

"Pat Nixon yra žaviai atrodanti moteris." Ji turi gražią figūrą, puikius plaukus ir odą. Tačiau jos visa išvaizda yra per daug apgalvota, viskas gerai išstudijuota. Josios plaukai yra per daug išpūsti. Būtų malonu matyti juos vėjo draikomus."

1972m. geriausiai besirengiančių sąrašas, tas pralekiančios dienos simbolis, kuris metų metais girdavosi tokiais vardais, kaip Jacqueline Kennedy - Onassis ir karalienė Elzbieta II, šiais metais pirmąją kartą pristato modeliuotoja — aktorę Marisą Berenson ir baigia Firestone šeimos nam — Henry Fordo brolio William Clay Fordo žmona.

Šių metų tuzino moterų sąra-

Šitos yra 12-os geriausiai besirengiančių moterų sąrašas:

1. Marisa Berenson,
2. Baronaitė Thierry Van Zuylen, Paryžiaus aristokratė,
3. Meta'o magnato Samuel P. Reed duktė,
4. Princesė Salima Khan, Aga Khan žmona,
5. Henry Fordo II iš Detroito žmona,
6. Caracas, Venecuelos turtuolio Reinaldo Herreros žmona,
7. Kalifornijos gubernatoriaus R. Reagano žmona,
8. New Yorko milijonieriaus Frederick Melhado žmona,
9. Olivetti kompanijos Milane turtuolio Gianluigi Gabetti žmona,
- 10 "Rock" žvagiždės Mick Jagger žmona,
11. Rašytojo, leidėjo, kolumnisto, televizijos komentatoriaus William Buckley Jr. žmona,
12. William Clay Fordo žmona.

Labiausiai gerbiamos moterys

Prezidento Nixono žmona pirmąją labiausiai gerbiama moterų sąrašą. Kas metai apie Naujųjų Metus Gallup rinkimai (Viešos nuomonės amerikiečių instiutas) skelbia dešimties labiausiai gerbiama moterų, kuriomis žavisi ir stebisi amerikiečiai, sąrašą. Pat Nixonienė pirmą kartą laimėjo pirmąją vietą nuo Nixono išrinkimo prezidentu 1969 m.

Paskui P. Nixonienę šiais metais seka Izraelio ministrė pirmininkė Golda Meir, po kurios eina Indijos premjerė Indira Gandhi ir Mamie Eisenhower.

Praeitais metais atvirkesčiai, P. Nixonienė buvo II-oje vietoje po G. Meir.

Jacqueline Onassis pasiliko penktoje vietoje, kaip ir praeitais metais. Buvusi Kennedienė figūruoja tarp 10-ties gerbtinusių moterų nuo 1960 m.

Paskutiniame surašinėjime 1.008 asmenys, 18 m. ir vyresni, buvo apklausti gruodžio 8 - 11 d. Štai gerbtinusių moterų dešimtukas:

1. Pat Nixon,
2. Golda Meir,
3. Indira Gandhi,
4. Mamie Eisenhower,
5. Jacqueline Onassis,
6. Shirley Chisholm,
7. Karalienė Elzbieta II,
8. Senatorė Margaret Chase Smith,
9. Rose Kennedy,
10. Martin Luther King Jr. našlė.

Garbės atžymėjimus gavo: Pearl S. Buck, Jane Fonda, Lady Bird Johnson, Ethel Kennedy, Margaret Mead, Martha Mitchell, Bess Myerson, Shirley Temple, Black ir Bess Truman.

Praeity metų sąrašas buvo toks:

1. Golda Meir,
2. Pat Nixon,
3. Rose Kennedy,
4. Indira Gandhi,
5. Mamie Eisenhower,
6. Jacqueline Onassis,
1. Lady Bird Johnson,
8. Martha Mitchell,
9. Sen. Margaret Chase Smith,
10. Shirley Chisholm.

IS MOTERŲ PASAULIO

* Chicago Lietuvos moterų klubo 13-tasis Gintaro ballus įvyks šiais metais birželio 24 d. Klubo pirmininkė Irena Žibienė ir balliaus komitetas gyvai įsijungė i balliaus paruošiamuosius darbus. Balliaus rengimo pirmininke išrinkta Kristina Austin, o vicepirm. Genė Krajicek. Komiteto narės: Connie Hofer rūpinasi rezervacijomis, Aldona Daukienė — propaganda, Adeline Kutchins ir Silvija Petrosus — dekoracijomis, o Aldona Brazienė — stipendijų paskirstymu. Šių metų pristatomų debiutančių tarpe bus ir Lietuvos generalinės konsulės Chicagoje Juzės Daužvardienės vaikaitė Juzytė Marija Daužvardytė. Lietuvos gen. konsulė labai aktyviai prisideda prie Chicago Liet. mot. klubo veiklos ir yra klubo garbės pirmininkė. Iš tikrųjų Gintaro balliaus idėja ir buvo Juzės Daužvardienės inspiruota, josios rūpesčiu ir patarimu įvairūs lietuviški elementai įvesti ir dabar tradiciniai kas metai pravedami, plačiai visa tai minint ir amerikiečių spaudoje.

MOTERYS SIELOVADOS MOKYKLOJE

Kathy Walter ir Susan Moser priimtos i Milvaukės mieste veikiančią šv. Pranciškaus sielovados mokyklą, kur iki šiol tebedavo priimami tik kandidatai i kunigus. Abidvi jos ruošiasi būti parėjomis, ligonių lankytojomis, darbuotis religinio švietimo srityje. K. Walter sako, kad jeigu Bažnyčia kada pradės šventinti i kunigus moteris, ji pasirinks tą pašaukimą, gi S. Moser ruošiasi darbuotis katalikų spaudoje.